

EUROPOS MIGRACIJOS TINKLO (EMT) STUDIJA-KLAUSIMYNAS (2012)

Tapatybės nustatymas nagrinėjant prieglobsčio prašymus: iššūkiai ir praktika

Lietuvos atsakymai

Atsakomybės apribojimo pareiškimas: Toliau pateikti atsakymai pirmiausia yra skirti Europos migracijos tinklo (EMT) studijos-klausimyno apibendrinamajai ataskaitai parengti. Studijoje dalyvaujantys EMT Nacionaliniai informacijos centrai (NIC) pateikė informaciją, kuri, kiek jiems yra žinoma, yra atnaujinta, objektyvi ir patikima atsižvelgiant į šios studijos kontekstą ir apribojimus. Vis dėlto informacija gali būti neišsami ir gali neatspindėti visų politikos, kurią vykdo konkretaus EMT NIC valstybė narė, nuostatų.

Pagrindinė faktinė informacija

(Valstybės (narės) atsakymas)

[Santrauka]

(Apibendrinamoji ataskaita)]

Valstybės (narės) atsakymas (apimtis negali viršyti 1 psl.)

2006-2011 m. Lietuvoje kasmet vidutiniškai buvo pateikiama apie 480 prašymų dėl prieglobsčio suteikimo. Apie 50 proc. prieglobsčio prašytojų nepateikė asmens tapatybę patvirtinančių dokumentų. Su prieglobsčio prašytojais dirbantys pareigūnai teigia, kad didelis asmenų, neturinčių tapatybę patvirtinančių dokumentų, skaičius apsunkina sprendimų dėl prieglobsčio priėmimą. Taip pat tokių asmenų tapatybės nustatymas reikalauja daugiau žmogiškųjų ir finansinių resursų.

Centrinė institucija, kuri priima sprendimą dėl prieglobsčio bei išsiuntimo/grąžinimo, yra Migracijos departamentas. Migracijos departamento pareigūnai, naudodami visą turimą informaciją, priima sprendimą dėl prieglobsčio suteikimo (ir išduoda leidimą gyventi Lietuvos Respublikoje, kuris patvirtina asmens tapatybę) arba dėl prieglobsčio nesuteikimo ir asmens grąžinimo/išsiuntimo (sprendime turi būti nurodyta asmens tapatybė ir šalis, į kurią asmenį reikia grąžinti/išsiųsti).

Asmenų, kuriems tapatybė nėra nustatoma naudojant visus metodus, skaičius Lietuvoje nėra didelis. Per metus Lietuvoje pasitaiko apie 2-4 atvejus, kuomet sprendimas išsiųsti yra sustabdomas, nes negalima nustatyti šalies, į kurią užsienietis turi būti išsiųstas. Jeigu kilmė ir tapatybė nenustatoma, po metų tokiam asmeniui išduodamas laikinas leidimas gyventi vieneriems metams. Per metus tokių leidimų išduodama po 1-2. Ekspertai nurodo, kad tapatybės nustatymą palengvina tai, kad daugelį metų pagrindinės prieglobsčio prašytojų grupės atvyksta iš tų pačių šalių (Rusijos, Gruzijos), todėl dirbantys pareigūnai turi sukaupę daug patirties ir gali lengviau spręsti apie pateikiamos informacijos tikrumą.

Tapatybės nustatymo metu Lietuvoje visa surinkta informacija bei dokumentai detalčiai analizuojami kaip visuma ir visi yra laikomi reikšmingais (pvz., universiteto diplomas, santuokos liudijimas ir kt.). Taip pat taikomas įrodinėjimo priemonių leistinumo principas: jeigu asmuo nepaisant jo nuoširdžių pastangų negali pateikti jokių rašytinių dokumentų, visi su jo statusu susiję duomenys vertinami asmens naudai ir asmens prašymas suteikti prieglobstį laikomas pagrįstu, jei pateikta informacija ir asmens paaiškinimai yra nepriekaištingi ir nuoseklūs ir neprieštarauja

visuotiniai žinomiems faktams.

Tapatybei nustatyti Lietuvoje naudojami šie metodai: pirštų antspaudų paėmimas ir tikrinimas (tiek nacionalinėje, tiek ir EURODAC sistemose), nuotraukos bei interviu/apklausa. DNR, amžiaus nustatymo testai bei kalbos analizė gali būti naudojami pagal poreikį, bet praktikoje naudojami retai. Nei viena iš priemonių neturi prioriteto prieš kitą. Dažniausiai naudojamas metodas yra interviu/apklausa, kurios metu asmuo pateikia visą informaciją, kurią vėliau vertina Migracijos departamentas. Ekspertai pažymi, tapatybė vis rečiau nustatoma naudojantis vien žodiniais asmens paaiškinimais.

Lietuva nenaudoja „dalinio“ tapatybės nustatymo principo. Taip pat Lietuvos Respublikoje nėra teisinės bazės ir praktikos, kad sprendimo priėmimas galėtų būti atidėtas.

Didėjant ir įvairėjant prieglobsčio prašytojų skaičiui, tikėtina, kad tapatybės nustatymo klausimai Lietuvai taps vis aktualesni. Todėl yra labai svarbu dalintis gerąją praktika su kitomis valstybėmis, turinčiomis daugiau patirties šioje srityje.

Apibendrinamoji ataskaita (apimtis negali viršyti 3 psl.)

Apibendrinamosios ataskaitos santrauka: santrauka sudarys ataskaitos „EMT informacinis biuletenis“, kurios pagrindinė tikslinė auditorija bus ES ir nacionalinio lygmens politikos formuotojai, pagrindą.

1 skyrius

Nacionalinė sistema

(Valstybės (narės) atsakymas: apimtis negali viršyti 6 psl., išskyrus statistinius duomenis)

Apibendrinamojoje ataskaitoje skaitytojams ir politikos formuotojams bus pateiktos statistiniais duomenimis pagrįstos išvalgos apie problemos mastą ir apimtį nacionaliniu ir ES lygmenimis. Ataskaitoje bus apžvelgta, kuriose valstybėse (narėse) egzistuoja prašytojų, neturinčių patikimų tapatybę patvirtinančių dokumentų, tapatybės nustatymo problema tiek nagrinėjant prieglobsčio prašymus, tiek priimant sprendimus išsiųsti, ir kodėl. Ataskaitoje bus nustatyta, kokia apimtimi (konkretūs) iššūkiai yra bendri visoms valstybėms (narėms).

Ataskaitoje taip pat bus analizuojama, kokia apimtimi tapatybės nustatymo šiais atvejais procesas yra įtvirtintas valstybių (narių) teisės aktuose, bei kokia šio proceso institucinė bazė. Bus nustatyti skirtumai tarp valstybių (narių) galių, kuriomis jos disponuoja spręsdamos iššūkius (pvz., galimybė remtis patirtimi, naudotis duomenų bazėmis, teisinis pagrindas taikyti tam tikrus metodus).

1.1 Iššūkiai ir apimtis

Ar yra susiduriama su tapatybės nustatymo neturint patikimų dokumentų problema vykdant šias procedūras:

a) Tarptautinės apsaugos suteikimo procedūrą ir

b) prašytojo, kurio prašymas buvo atmestas, išsiuntimą į jo (spėjamą) kilmės valstybę?

Jei taip, trumpai aprašykite, vieno ar abiejų minėtų procesų atžvilgiu, pagrindinius klausimus, iššūkius ir problemas, su kuriomis susiduriama jūsų valstybėje (narėje) (pvz., tapatybę patvirtinančių dokumentų trūkumas, suklastoti dokumentai, nurodytos kelios skirtingos tapatybės, prieglobsčio prašytojai atvyko iš tam tikrų trečiųjų šalių)

Remiantis statistine informacija, galima teigti, kad apie 50% prieglobsčio prašytojų į Lietuvos Respubliką atvyksta be asmens dokumentų, kurie gali patvirtinti jų asmens tapatybę. Tai reiškia, kad Lietuvos institucijų darbuotojai, atsakingi už tokių užsieniečių teisinę padėtį Lietuvoje, susiduria su problema, kuomet nėra pakankamai patikimų dokumentų ar įrodymų, leidžiančių nustatyti jų asmens tapatybę. Dažniausiai, jeigu prieglobsčio prašytojai atvyksta be asmens tapatybę patvirtinančių dokumentų, tai jie pateikia gimimo, santuokos liudijimus arba kitų dokumentų (pažymų, mokyklų, universitetų baigimo diplomų, pažymėjimų apie kvalifikacijos arba kalbų kursų baigimą, darbo knygelį ir kt.), kurie nepatvirtina asmens tapatybės, bet yra svarbūs tapatybės/pilietybės nustatymo proceso metu, originalus arba jų kopijas.

Tačiau Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatos, jų praktinis įgyvendinimas, įvairių metodų taikymas bei bendradarbiavimas tarp kompetentingų institucijų ir valstybių leidžia atsakingoms institucijoms pakankamai efektyviai spręsti iškilusias problemas ir priimti sprendimus dėl tokių užsieniečių teisinės padėties.

Svarbu paminėti, kad išsiuntimo procese problemų dėl tapatybės nustatymo kyla mažiau, nes prašymo suteikti prieglobstį nagrinėjimo metu, kompetentinga institucija beveik visada nustato tapatybę ir pilietybę.

Jei taip, prašome taip pat nurodyti, kuris iš toliau išvardytų veiksnių daro įtaką. Pagrįskite savo atsakymus statistiniais duomenimis (pvz., 1.2 punkte pateiktais duomenimis), tyrimų rezultatais arba bet kuriais kitais informacijos šaltiniais (pvz., diskusijomis žiniasklaidos priemonėse, teismų jurisprudencija, politiniais dokumentais, specialistų nuomonėmis).

➤ **Atvejų, kuomet nėra patikimų prašytojo tapatybę patvirtinančių dokumentų, skaičius yra didelis ir (arba) auga.**

Taip. Kaip galima matyti iš žemiau pateiktos lentelės, apie 50% prieglobsčio prašytojų atvyksta į Lietuvos Respubliką be asmens tapatybę patvirtinančių dokumentų. Pavyzdžiui, 2011 m. 256 prieglobsčio prašytojai neturėjo asmens tapatybę patvirtinančių dokumentų (50% visų prieglobsčio prašytojų). Tik 2010 m. buvo išskirtiniai, kuomet iš 487 pateiktų prašymų suteikti prieglobstį 135 prieglobsčio prašytojai nepateikė asmens tapatybę patvirtinančių dokumentų, o tai sudarė 28% visų prieglobsčio prašytojų. Aiškių priežasčių tokiam sumažėjimui nepavyko nustatyti.

Metai	Iš viso prieglobsčio prašytojų	Iš jų neturinčių asmens tapatybę patvirtinančių dokumentų	%
-------	--------------------------------	---	---

**Europos migracijos tinklo (EMT) studija-klausimynas (2012):
Tapatybės nustatymas nagrinėjant prieglobsčio prašymus: iššūkiai ir praktika**

2006	444	214	48
2007	465	214	46
2008	522	221	42
2009	426	212	50
2010	487	135	28
2011	515	256	50

Šaltinis: Užsieniečių registro duomenys

- **Priemonės, kurios taikomos siekiant nustatyti prašytojo tapatybę prašytojui nepateikus patikimų tapatybę patvirtinančių dokumentų, yra imlios ištekliams.**

Taip. Skirtingų institucijų darbuotojai, dirbantys su prieglobsčio prašytojų priėmimu, prašymų suteikti prieglobstį nagrinėjimu, sprendimų vykdymu, turi skirti daugiau laiko darbui su tais asmenimis, kurių asmens tapatybė nenustatyta. Taip pat reikia atsižvelgti į tai, kad papildomai yra naudojamos valstybės biudžeto lėšos tyrimams atlikti (amžiaus nustatymo, kalbos testui, analizei, dokumentų tikrumui nustatyti ir pan.)

- **Priemonės, kurios taikomos siekiant nustatyti tapatybę, ne visuomet pasiteisina.**

Taip, nes ne visada taikomas priemonės padeda sėkmingai nustatyti asmenų tapatybę, nors tokių atvejų pasitaiko labai nedaug.

Kuomet asmens tapatybės nepavyksta nustatyti ir dėl to neįmanoma vykdyti prieglobsčio prašytojų, kurių atžvilgiu priimtas neigiamas sprendimas, išsiuntimo iš Lietuvos Respublikos, tuomet tokie išsiuntimo sprendimai yra sustabdomi ir dirbama toliau, kad būtų nustatyta asmenų kilmė, tapatybė ir kad būtų gauti grįžimo į kilmės valstybę dokumentai, o nenustačius tapatybės ir negavus grįžimo dokumentų po 1 metų, priimami sprendimai dėl leidimų laikinai gyventi (1 metams) Lietuvos Respublikoje išdavimo.

Metai	Iš viso priimta sprendimų dėl išsiuntimo sustabdymo	Iš jų po vienerių metų išduotas leidimas laikinai gyventi	%
2006	1	1	100
2007	0	0	0
2008	5	4	80
2009	9	2	22
2010	4	2	50
2011	1	0	0

Šaltinis: Užsieniečių registro duomenys

- **Sprendimų dėl prašymų suteikti tarptautinę apsaugą priėmimas yra sudėtingas dėl to, kad tapatybės nustatymo priemonės ne visuomet pasiteisina.**

Taip. Nors sprendimai dėl prieglobsčio suteikimo/nesuteikimo priimami atsižvelgiant į visų dokumentų, informacijos, ataskaitų apie padėtį kilmės valstybėje, surinktų prieglobsčio prašymo nagrinėjimo metu, visumą ir kiekviena prieglobsčio prašytojo byla nagrinėjama labai detalai ir individualiai bei tik po išsamaus tyrimo gali būti priimtas sprendimas, taip pat tik tas faktas, kad asmens tapatybė ar pilietybė nustatyta iš dalies, nėra pagrindas nesuteikti tarptautinės apsaugos tokiam asmeniui ir priimti sprendimą dėl jo išsiuntimo iš Lietuvos Respublikos, tačiau sprendimų priėmimo procesas yra sudėtingesnis, kai procedūros metu reikia atlikti ir asmens tapatybės nustatymo procedūras.

- ***Daugelio prieglobsčio prašytojų, kurių prašymai suteikti tarptautinę apsaugą buvo atmesti, negalima išsiųsti į jų kilmės valstybę, nes asmens tapatybės nustatymo priemonės ne visuomet pasiteisina.***

Ne. Lietuvoje tokių asmenų, kurių neįmanoma grąžinti į kilmės šalį, nes nenustatyta jų tapatybė, skaičius yra labai mažas. Pvz., 2008 m. tokių asmenų, kurių išsiuntimas buvo sustabdytas, nes nebuvo gauti grįžimo į kilmės valstybę dokumentai, buvo 5, 2009 m. – 9, 2010 m. – 4 ir 2011 m. – 1 (šaltinis: Užsieniečių registro duomenys).

Išvardykite (spėjamas) kilmės valstybes, kurių atžvilgiu tapatybės nustatymas yra ypač sudėtingas (i) nagrinėjant prašymus dėl prieglobsčio suteikimo; (ii) vykdant išsiuntimo procedūras

Pakistanas, Angola.

- ***Kiti veiksniai, būdingi valstybei (narei)***

Tokių veiksmių nėra.

Jei ne, prašome nurodyti priežastis, kodėl užsieniečio, neturinčio patikimų asmens tapatybę patvirtinančių dokumentų, tapatybės nustatymo klausimas nėra vertinamas kaip problema vykdant šias procedūras:

- a) Tarptautinės apsaugos suteikimo procedūrą ir***
- b) prieglobsčio prašytojo, kurio prašymas buvo atmestas, išsiuntimą į jo (spėjamą) kilmės valstybę.***

Netaikoma Lietuvos atveju.

1.2 Statistika apie problemas masta

Prašome pateikti, kiek tai įmanoma, šiuos statistinius duomenis (nurodant jų šaltinį), taip pat, jei būtina, jų paaiškinimą jei, pavyzdžiui, pateikti statistiniai duomenys nėra objektyvūs, duomenys turėjo būti įvertinti (pvz., remiantis turimais statistiniais duomenimis, kurie skiriasi nuo žemiau pateiktų, arba pirminių tyrimų rezultatais) arba jei jie atspindi tam tikras tendencijas (pvz., pokyčiai vykdomoje politikoje, patobulintų asmens tapatybės nustatymo metodų taikymas, šalių, iš kurių atvyksta prieglobsčio prašytojai, pasikeitimas, ir t.t.). Jei statistinių duomenų nėra, prašome nurodyti problemos mastą. Eurostato statistiniai duomenys, jei jų yra, turėtų būti naudojami ir pateikiami kasmet nuo 2007 m. iki 2011 m. imtinai.

	2007 m.	2008 m.	2009 m.	2010 m.	2011 m.	Papildoma informacija (pvz., šaltinis, kliūtys, tendencijų priežastys, penkios pagrindinės kilmės valstybės, kartu nurodant bendrą prašytojų skaičių, taip pat žr. žemiau pateiktą lentelę)
<u>Bendras</u> užsieniečių, pateikusių prašymus dėl tarptautinės apsaugos suteikimo, skaičius	480	540	449	503	527	2011 m. daugiausia prašymų pateikė Gruzijos (229), Rusijos (111), Afganistano (55), Kirgizijos (30), Armėnijos (28) piliečiai. Šaltinis: Migracijos departamento duomenys
Prašymus pateikusių užsieniečių, kurių <u>tapatybė</u> nebuvo patvirtinta dokumentais prašymo pateikimo metu, skaičius	214	221	212	135	256	Šaltinis: Užsieniečių registro duomenys.
Prašymus pateikusių užsieniečių, kurių <u>tapatybė</u> buvo visiškai arba iš dalies <u>nustatyta</u> prieglobsčio suteikimo proceso metu suteikiant atitinkamoms institucijoms galimybę priimti konkretų sprendimą dėl tarptautinės apsaugos (pvz., suteikti apsaugą, atmesti prašymą, atidėti sprendimo priėmimą), skaičius	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	Tokios statistikos pateikti neįmanoma.
<u>Bendras teigiamų sprendimų</u> skaičius	402	364	232	111	95	2011 m. daugiausia buvo suteiktas prieglobstis Rusijos (54), Afganistano (17), Baltarusijos (9), Irako (3), Nepalo (3) ir Sirijos (2) piliečiams.

**Europos migracijos tinklo (EMT) studija-klausimynas (2012):
Tapatybės nustatymas nagrinėjant prieglobsčio prašymus: iššūkiai ir praktika**

						<p>Pagrindinė teigiamų sprendimų mažėjimo tendencija – prieglobsčio prašytojų pateikiami prašymai suteikti prieglobstį yra akivaizdžiai nepagrįsti, t. y. nemotyvuoti arba nustatoma, kad paremti apgaule arba kad piktnaudžiaujama prieglobsčio suteikimo tvarka</p> <p>Šaltinis: Migracijos departamento duomenys</p>
Bendras teigiamų sprendimų dėl prašymus pateikusių užsieniečių, kurių tapatybė nebuvo patvirtinta dokumentais prašymo pateikimo metu, skaičius	120	119	70	53	40	Šaltinis: Užsieniečių registro duomenys.
Bendras teigiamų sprendimų dėl prašymus pateikusių užsieniečių, kurių tapatybę už sprendimo priėmimą atsakingos institucijos įvertino kaip pakankamai tiksliai nustatytą, skaičius	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	Lietuvoje tokia praktika nėra taikoma.
Bendras <u>neigiamų</u> sprendimų skaičius	51	49	155	180	280	<p>2011 m. daugiausia neigiamų sprendimų buvo priimta Gruzijos (213), Rusijos (20), Kirgizijos (16), Uzbekistano (6), Vietnamo (5) piliečių atžvilgiu.</p> <p>Daugelis neigiamą atsakymą gavusių asmenų pasinaudoja teise apskųsti tokį sprendimą. 2011 m. pirminės instancijos teismui buvo pateikti 174 skundai.</p> <p>Šaltinis: Migracijos departamento duomenys</p>
Bendras neigiamų sprendimų dėl prašymus pateikusių užsieniečių, kurių tapatybė nebuvo patvirtinta dokumentais prašymo pateikimo metu, skaičius	22	17	67	43	114	Šaltinis: Užsieniečių registras

**Europos migracijos tinklo (EMT) studija-klausimynas (2012):
Tapatybės nustatymas nagrinėjant prieglobsčio prašymus: iššūkiai ir praktika**

Bendras neigiamų sprendimų dėl prašytojų, kurių tapatybė už sprendimo priėmimą atsakingos institucijos buvo įvertinta kaip nepakankamai tiksliai nustatyta, skaičius	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	Lietuvoje tokia praktika nėra taikoma.
Bendras išsiųstų ¹ užsieniečių tarp visų prašymus pateikusių užsieniečių, kurių prašymai buvo atmesti, skaičius	6	19	27	40	64	2011 m. daugiausia buvo Gruzijos (30) ir Rusijos piliečių (10) piliečių, po kelis Uzbekijos, Baltarusijos, Vietnamo piliečius. Šaltinis: Migracijos departamento Prieglobsčio reikalų skyriaus duomenys.
Prašymus pateikusių išsiųstų ² užsieniečių, kurių prašymai buvo atmesti ir kurių tapatybė turėjo būti nustatyta išsiuntimo metu, skaičius	n/a	n/a	4	10	7	Dauguma - Gruzijos piliečiai. Šaltinis: Užsieniečių registro duomenys
Išsiuntimo atvejų ³ skaičius, kuomet išsiuntimas negalėjo būti įvykdytas, nes prašymus pateikusių užsieniečių, kurių prašymai buvo atmesti, tapatybė nebuvo nustatyta	0	5	9	4	1	Dažniausiai tokie asmenys (pagal jų žodžius) buvo atvykę iš Pakistano, Kubos, Kamerūno, Angolos. Šaltinis: Migracijos departamento Prieglobsčio reikalų skyriaus duomenys

Prireikus, jei tokios informacijos negalima įtraukti į Lentelės turinį, nurodykite čia papildomą informaciją apie tam tikras tendencijas ir (arba) reikšmingus pateiktų statistinių duomenų aspektus.

¹ Nors ši Studija-klausimynas (išsiuntimo atžvilgiu) apima tik prašytoju, kurių prašymai buvo atmesti, išsiuntimą, pripažįstama, kad gali būti neįmanoma atskirti išsiuntimą nuo savanoriško grįžimo oficialioje statistikoje. Jei įmanoma, prašome atskirti šiuos duomenis.

² Ten pat

³ Ten pat

1.3 Susiję ES ir nacionaliniai teisės aktai

Ar tarptautinės apsaugos suteikimo procedūros metu vykdomas tapatybės nustatymo procesas yra įtvirtintas teisės aktuose?

Jei taip, trumpai aprašykite, kokie teisiniai dokumentai reglamentuoja tapatybės nustatymo procesą tarptautinės apsaugos suteikimo procedūros atžvilgiu, taip pat nurodykite šių dokumentų sąsajas su atitinkamais ES teisės aktais.

Jei įmanoma, prašome pateikti nuorodą į nacionalinę ataskaitą „Prieglobsčio ir migracijos politika Europos Sąjungoje“.

Pagrindiniai teisiniai dokumentai, reguliuojantys tapatybės ir pilietybės nustatymo procedūras yra aprašyti žemiau pateiktoje lentelėje.

<i>Teisinio dokumento pavadinimas</i>	<i>Dokumento turinys</i>
<i>2004 m. balandžio 29 d. Lietuvos Respublikos įstatymas Dėl užsieniečių teisinės padėties</i>	<i>Nustato užsieniečių atvykimo ir išvykimo, buvimo ir gyvenimo, prieglobsčio suteikimo, integracijos ir natūralizacijos, sprendimų dėl užsieniečių teisinės padėties apskundimo tvarką bei reglamentuoja ir užsieniečių asmens tapatybės nustatymo procedūras.</i>
<i>2000 m. vasario 3 d. Vidaus reikalų ministro įsakymu Nr. 4nt patvirtinta Asmens tapatybės ir kelionės maršruto nustatymo metodika</i>	<i>Aprašyti pareigūnų veiksmai, kuriais siekiama nustatyti asmens tapatybę ir asmens vykimo į Lietuvos Respubliką maršrutą.</i>
<i>2004 m. lapkričio 15 d. Vidaus reikalų ministro įsakymu Nr. IV-361 patvirtintas Užsieniečių prašymų suteikti prieglobstį nagrinėjimo, sprendimų priėmimo ir jų vykdymo tvarkos aprašas</i>	<i>Aprašytos nuostatos, susijusios su prieglobsčio ir asmens tapatybės nustatymo procedūromis</i>
<i>Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2012 m. gegužės 15 d. įsakymu Nr. IV-382 patvirtintos Sprendimų dėl užsieniečio įpareigojimo išvykti, išsiuntimo, grąžinimo ir vykimo tranzitu per Lietuvos Respublikos teritoriją priėmimo ir jų vykdymo taisyklės</i>	<i>Nustatyti atsakingų institucijų veiksmai priimant sprendimus dėl užsieniečio grąžinimo ar išsiuntimo iš Lietuvos Respublikos, taip pat procedūros dėl kelionės dokumentų grįžti į kilmės valstybę gavimo iš atitinkamų užsienio valstybės diplomatinėjų atstovybių ar konsulinių įstaigų ir kitos procedūros, reikalingos sprendimams užsieniečių grąžinti ar išsiųsti į kilmės valstybę.</i>

Taip pat turėtų būti atnaujinta ir patvirtinta nauja detali tvarka/instrukcija visų

institucijų pareigūnams/valstybės tarnautojams dėl atliekamų metodų ir veiksmų, nustatant užsieniečio asmens tapatybę. Tokia išsami tvarka padėtų kuo greičiau ir efektyviau nustatyti asmens tapatybę, pilietybę, kilmę ir pan.

Ar prašytoju, kurių prašymas buvo atmestas, išsiuntimo procedūros metu vykdomas tapatybės nustatymo procesas yra įtvirtintas teisės aktuose?

Jei taip, trumpai aprašykite, kokie teisiniai dokumentai reglamentuoja tapatybės nustatymo procesą dėl prašytojų, kurių prašymai buvo atmesti, išsiuntimo procedūros atžvilgiu, taip pat nurodykite šių dokumentų sąsajas su atitinkamais ES teisės aktais.

Jei įmanoma, prašome pateikti nuorodą į nacionalinę ataskaitą „Prieglobsčio ir migracijos politika Europos Sąjungoje“.

Taikomi tie patys dokumentai, paminėti aukščiau esančioje lentelėje.

1.4 Nacionalinė institucinė bazė

Kokios nacionalinės institucijos yra atsakingos už užsieniečių, pateikusių prašymą suteikti tarptautinę apsaugą, tapatybės nustatymo proceso vykdymą?

Centrinė institucija, kuri priima sprendimus dėl prieglobsčio, yra Migracijos departamentas.

Kitos institucijos, kurios dirba su prieglobsčio prašytojais (priima jų prašymus suteikti prieglobstį ir atlieka pirminius veiksmus: surenka visus esamus dokumentus, atlieka pirminę prieglobsčio prašytojo apklausą, daktiloskopuoja ir fotografuoja prieglobsčio prašytoją, atlieka prieglobsčio prašytojo asmens ir jo daiktų apžiūrą):

- *Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos ir jos struktūriniai padaliniai (Užsieniečių registracijos centras, valstybės sienos perėjimo punktai, užkardos ir kt.),*
- *Policijos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos ir jo struktūriniai padaliniai (teritorinių policijos įstaigų migracijos tarnybos.)*

Ekspertų nuomone, būtų naudinga šių institucijų darbuotojams organizuoti reguliarius mokymus/praktinius užsiėmimus, pasikeitimus gerąja patirtimi su kitomis šalimis, kurie padėtų darbuotojams kvalifikuotai įgyvendinti priskirtas funkcijas tapatybės/pilietybės nustatymo procese.

Kokios nacionalinės institucijos yra atsakingos už užsieniečių, kurie pateikė prašymą suteikti tarptautinę apsaugą ir kurie turi grįžti (turi būti išsiusti) į savo (spėjama) kilmės valstybę, tapatybės nustatymo proceso vykdymą?

Migracijos departamentas priima sprendimą dėl išsiuntimo ir nurodo valstybę, į kurią asmuo turi būti išsiųstas. Išsiuntimo sprendimus vykdo:

- *Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie VRM (dažniausiai Užsieniečių registracijos centras, kai užsieniečiai, kurių atžvilgiu turi būti įgyvendintas išsiuntimo sprendimas, yra apgyvendinti ar teismo sprendimu sulaukyti šiame*

centre);

- Policijos departamentas prie VRM (teritorinių policijos įstaigų migracijos tarnybos, kurių teritorijoje yra užsieniečiai, kurie turi būti išsiųsti.)

Šios dvi institucijos taip pat yra atsakingos už prieglobsčio prašytojų tapatybės nustatymą ir už grįžimo dokumentų gavimą.

Ar jūsų valstybėje (narėje) yra centrinė institucija, kuri sprendžia klausimus, susijusius su tapatybės nustatymu ir (arba) dokumentų tikrinimu?⁴

TAIP.

Centrinė institucija, kuri priima sprendimus dėl prieglobsčio ir išsiuntimo, yra **Migracijos departamentas**.

Migracijos departamentas tapatybės nustatymo procese bendradarbiauja su kitomis institucijomis. Pagrindinė institucija, atsakinga už dokumentų autentiškumo nustatymą yra **Valstybės sienos apsaugos tarnyba**, kuri 2008 m. sausio 30 d. LR Vyriausybės nutarimu Nr. 68 buvo paskirta Europos dokumentų archyvavimo sistemos (FADO) nacionaline centrine tarnyba, administruojančia Europos dokumentų archyvavimo sistemos (FADO) nacionalinio posistemio (N.FADO) veiklą Lietuvos Respublikoje.

Jei taip, kokius klausimus sprendžia ši institucija:

- klausimus, susijusius su tapatybės nustatymu vykdant tarptautinės apsaugos suteikimo procedūrą AR vykdant prašymus pateikusių užsieniečių, kurių prašymai buvo atmesti, išsiuntimo procedūrą AR vykdant abi šias procedūras
- klausimus, susijusius su dokumentų tikrinimu vykdant tarptautinės apsaugos suteikimo procedūrą AR vykdant prašymus pateikusių užsieniečių, kurių prašymai buvo atmesti, išsiuntimo procedūrą AR vykdant abi šias procedūras

[[rašykite atsakymą čia]

Jei taip:

- Ar centras yra sukūręs nuosavą duomenų bazę / referencinę bazę, kurioje talpinami
 - autentiški dokumentai? TAIP
 - suklastoti dokumentai? TAIP
- Ar centras naudojami iFADO (iPRADO)⁵ duomenų baze suklastotų asmens tapatybės dokumentų tikrinimo tikslais? TAIP
- Ar centras naudojami EDISON⁶ sistema? NE

⁴ Tai gali būti atskira institucija (pvz., kaip Norvegijoje) arba skyrius tam tikroje institucijoje.

⁵ PRADO – Autentiškų tapatybės ir kelionės dokumentų internete viešas registras

⁶ EDISON – Kelionės dokumentų sistema

- *Ar centro uždaviniai apima:*

- *konsultacines paslaugas? TAIP. Centras visiems VRM suinteresuotiems padaliniais teikia konsultacijas dėl dokumentų tikrumo, autentiškumo.*
- *metodų tobulinimą? TAIP. Teikia detalias instrukcijas pareigūnams, naudoja geriausių nacionalinę ir tarptautinę praktiką, kurios pagrindu tobulinami metodai asmens tapatybei nustatyti.*
- *sienos apsaugos pareigūnų mokymus? TAIP. Pagal atskiras mokymų programas yra organizuojami mokymai, kurių metu pareigūnai apmokomi, kaip išmanyti Lietuvos Respublikos, Europos Sąjungos, tarptautinės teisės aktus, reglamentuojančius sienų apsaugą, prieglobstį, vežėjų veiklą, kaip tikrinti asmenis ir dokumentus, ar užsieniečiai atitinka vykimo per Lietuvos Respublikos, Europos Sąjungos sienas sąlygas, nustatyti pasienio kontrolės punktų veiklos taisyklių pažeidimus ir už tokius pažeidimus surašyti procesinius dokumentus, tikrinti kelionės, transporto priemonių dokumentus, visas ir leidimus gyventi, aptikti suklastotus, padirbtus dokumentus, naudoti įrangą, skirtą aptikti klastotiems dokumentams, žymėti Šengeno sienos spaudais kelionės dokumentus, visas ir pan.*
- *pagalbą nagrinėjant sudėtingus atvejus? TAIP. Teikia išsamias specialistų išvadas ir rekomendacijas.*

- *Ar centre yra dokumentų tyrimo padalinys? TAIP. Lietuvoje yra trys skyriai: Valstybės sienos apsaugos tarnyboje prie VRM, Lietuvos policijos Kriminalistinių tyrimų centre ir Lietuvos teismo ekspertizės centre.*

Jei ne, t.y., jei jūsų valstybėje (narėje) nėra centrinės institucijos, kokios yra kitos institucijos (sistemos), teikiančios konsultacijas, kitokią pagalbą pareigūnams, kurie yra atsakingi už užsieniečių, pateikusių prašymą suteikti tarptautinę apsaugą, tapatybės nustatymą?

Netaikoma Lietuvos atveju.

Ar pareigūnai, kurie yra atsakingi už prašymus dėl tarptautinės apsaugos suteikimo pateikusių užsieniečių tapatybės nustatymą, turi prieigą prie ES duomenų bazių, kuriose saugoma informacija apie trečiųjų šalių piliečius (pvz., EURODAC, SIS II, VIS, ir t.t.)?

Ne.

Jei ne, ar pareigūnai, kurie yra atsakingi už prašymus dėl tarptautinės apsaugos suteikimo pateikusių užsieniečių tapatybės nustatymą, yra įgalioti kontaktuoti tiesiogiai su pareigūnais, turinčiais prieigą prie šių duomenų bazių?

**Europos migracijos tinklo (EMT) studija-klausimynas (2012):
Tapatybės nustatymas nagrinėjant prieglobsčio prašymus: iššūkiai ir praktika**

Taip.

2 skyrius

Tapatybės nustatymo metodai

(Valstybės (narės) atsakymas: apimtis negali viršyti 8 psl.)

Apibendrinamojoje ataskaitoje bus pateikta apžvalga dokumentų, kurie yra reikalingi siekiant nustatyti tapatybę (pageidautina lentelės pavidalu), metodų, kurie gali (turėtų) būti naudojami, jei užsienietis neturi patikimų dokumentų (pageidautina lentelės pavidalu), ir valstybėse (narėse) naudojamų metodų santykinis svoris (lentelė arba aprašymas, priklausomai nuo pateiktų atsakymų).

2.1 Tapatybės sąvokos apibrėžimas ir tapatybei nustatyti reikalingi dokumentai

Koks tapatybės sąvokos apibrėžimas (jei toks yra) yra naudojamas a) tarptautinės apsaugos prašytojų atžvilgiu ir b) vykdant išsiuntimo procedūrą?

Lietuvos Respublikos teisės aktuose, reglamentuojančiuose užsieniečių teisinę padėtį, tapatybės sąvoka nėra apibrėžta.

Kokius dokumentus ir kitą informaciją jūsų valstybės (narės) institucijos pripažįsta dokumentais, kurie nustato (padeda nustatyti) užsieniečių, pateikusių prašymą suteikti tarptautinę apsaugą, tapatybę? Pavyzdžiui:

- ***Oficialūs kelionės dokumentai: pasai, asmens tapatybės kortelės;***
- ***Kiti dokumentai: gimimo liudijimai, skyrybų liudijimai, santuokos liudijimai, kvalifikacijos kėlimo pažymėjimai, ir t.t.***

Jei įmanoma, prašome nurodyti, ar atitinkama (-os) institucija (-os) priima dokumentų kopijas ir kokius dokumentus nacionalinės institucijos pripažįsta reikšmingais arba papildomais dokumentais. Taip pat nurodykite pagrindinius klausimus, kuriuos tenka spręsti nustatant dokumentų tikrumą (arba autentiškumą).

Lietuvos Respublikoje visi dokumentai, pateikti prieglobsčio prašytojo, yra laikomi reikšmingais.

Pagal Lietuvos Respublikos įstatymo Dėl užsieniečių teisinės padėties 69 str. Valstybės institucijos ar įstaigos, kuriai pateiktas užsieniečio prašymas suteikti prieglobstį, įgaliotas valstybės tarnautojas paima visus turimus prieglobsčio prašytojo dokumentus ir kelionės bilietus.

Pagal 2004 m. lapkričio 15 d. Vidaus reikalų ministro įsakymu Nr. IV-361 patvirtinto Užsieniečių prašymų suteikti prieglobstį nagrinėjimo, sprendimų priėmimo ir jų vykdymo tvarkos aprašo 9.3 punktą dirbti su prieglobsčio prašytojais įgaliotas prieglobsčio prašymą priimančios valstybės institucijos valstybės tarnautojas paima visus prieglobsčio prašytojo turimus asmens dokumentus bei kelionės bilietus, padaro jų kopijas ir vizualiai įvertina, ar dokumentuose nėra klastojimo požymių. Prieglobsčio prašytojo asmens tapatybę patvirtinantys ir kiti jo pateikti dokumentai lieka jo asmens byloje, kol nagrinėjamas prieglobsčio prašymas. Jeigu prieglobsčio prašytojas turi tik dokumentų kopijas, tai jos taip pat paimamos.

Dažnai prieglobsčio prašytojai į Lietuvą atvyksta be asmens dokumentų,

kurie galėtų patvirtinti jų asmens tapatybę, t. y. be dokumento, kuris išduodamas oficialių kilmės valstybės institucijų ir kuriame būtų jų nuotrauka, parašas (pavyzdžiui, pasas, kelionės dokumentas, vairuotojo pažymėjimas, leidimas gyventi ir pan.). Kiekvienas pateiktas kitas dokumentas ar dokumento kopija (tai gali būti gimimo liudijimas, santuokos liudijimas, vairuotojo pažymėjimas, partijos nario pažymėjimas, pensininko pažymėjimas, pažymos apie sveikatos būklę, mokyklų, universitetų baigimo diplomai, pažymėjimai apie kalbų, kvalifikacijos kursų baigimą, darbo knygutės, tarpininkavimo raštai ir kt.), nagrinėjama individualiai ir laikomi reikšmingais nagrinėjant prieglobsčio prašymą.

Kokius dokumentus pripažįsta nacionalinės institucijos (spėjamose) kilmės valstybėse jei prašymą dėl tarptautinės apsaugos suteikimo pateikę užsieniečiai turi būti išsiusti, nes dėl jų prašymo buvo priimtas neigiamas sprendimas? Prašome pagrįsti pavyzdžiais, kokius dokumentus pripažįsta (spėjamų) kilmės valstybių kompetentingos institucijos ir kokius dokumentus pripažįsta jūsų valstybės (narės) kompetentingos institucijos.

Jeigu užsienietis neturi savo kilmės valstybės galiojančio dokumento, su kuriuo jis galėtų būti grąžintas ar išsiustas, prasideda procedūra dėl grįžimo į kilmės valstybę dokumento gavimo. Šios procedūros metu užsieniečio kilmės valstybės kompetentingos institucijos, dažniausiai konsuliniai skyriai, išduoda grįžimo dokumentus, kuriuos Lietuva pripažįsta.

2.2 Metodai, naudojami tais atvejais, kai užsienietis neturi tapatybę patvirtinančių dokumentų

Šio skyriaus tikslas yra ištirti – tais atvejais, kai prašytojo teiginiai apie jo(-s) tapatybę nėra patvirtinti dokumentiniais įrodymais – kokius metodus naudoja valstybės (narės) kompetentingos institucijos, siekdamos patikrinti prašytojo teiginių patikimumą. Toliau pateikiamas metodų sąrašas. Kiekvieno išvardyto metodo atžvilgiu, prašome nurodyti:

- (a) ar konkretus metodas yra naudojamas vykdant tarptautinės apsaugos suteikimo procedūrą ir (arba) užsieniečių, kurių prašymai buvo atmesti, išsiuntimo procedūrą, ar išnaudojus visas pagal tarptautinės apsaugos suteikimo procedūrą leidžiamas priemones arba atsisakius vykdyti šią procedūrą;
- (b) ar metodas yra privalomas (t.y., nustatytas įstatymiškai), ar jis yra taikomas įprastoje praktikoje (t.y., taikomas daugelyje atvejų, bet nenustatytas įstatymiškai), ar yra taikomas pagal poreikį (t.y., nenustatytas įstatymiškai ir naudojamas tik pavieniais atvejais). Tam tikrų metodų kaip taikytinų privalomai arba pagal poreikį pasirinkimą gali lemti nacionaliniai teisės aktai, nurodyti 1.2 skyriuje (valstybė (narė) gali tai nurodyti savo atsakymuose);

Ar nacionalinės institucijos taiko:

i) Kalbos analizę, siekiant nustatyti tikėtiną kilmės valstybę ir (arba) regioną?

- Tarptautinės apsaugos prašytojų atveju:

Taip (taikoma praktika). Kalbos analizė Lietuvoje yra taikoma, tačiau teisės aktuose nėra nustatyta procedūrų, kaip kalbos testas/analizė turėtų būti atliekami. Praktikoje per pastaruosius 10 metų Lietuvoje buvo tik keli atvejai,

kuomet buvo neįmanoma tiksliai nustatyti prieglobsčio prašytojų kilmės ir jų kalbos dialekto. Tačiau šiais atvejais Migracijos departamentas kreipėsi į kitų valstybių narių (pvz., Švediją) kompetentingas institucijas su prašymu padėti nustatyti prieglobsčio prašytojų kilmę. Glaudaus bendradarbiavimo su kita valstybe nare dėka buvo išsiaiškinta, iš kokio regiono kilmės valstybės atvyko prieglobsčio prašytojai ir kokį kalbos dialektą naudoja. Pirmiausia, telefono pagalba susisiekus su kitos valstybės narės institucija, buvo nustatyta prieglobsčio prašytojo kalba ir dialektas, o atvykus specialistui/vertėjui į Lietuvą, buvo atlikta šių prieglobsčio prašytojų išsami apklausa.

- Užsieniečių, kurių prašymai suteikti tarptautinę apsaugą buvo atmesti, išsiuntimo atveju:

Praktikoje tokių atvejų nebuvo.

ii) Amžiaus nustatymo tyrimą, siekiant nustatyti tikėtiną amžių⁷

- Tarptautinės apsaugos prašytojų atveju:

Taip (pagal poreikį). Lietuvos Respublikos įstatymo Dėl užsieniečių teisinės padėties 123 straipsnis reglamentuoja amžiaus nustatymo tyrimą. Migracijos departamentas, kai yra pagrįstų abejonių dėl užsieniečio amžiaus, gali įpareigoti užsieniečių, kuris prašo išduoti leidimą gyventi arba prašo suteikti prieglobstį, atlikti amžiaus nustatymo tyrimą. Amžiaus nustatymo tyrimas turi būti atliktas užsieniečio, kurio amžius nustatomas, sutikimu. Jeigu nustatoma, kad užsienietis gali būti nepilnametis, tuomet amžiaus tyrimas atliekamas tik gavus jo tėvų, kitų teisėtų atstovų arba laikino globėjo (rūpintojo) sutikimą. Jeigu užsienietis, kuris prašo suteikti prieglobstį Lietuvos Respublikoje, atsisako atlikti amžiaus nustatymo tyrimą ir nėra tam pateisinamų priežasčių, kiti duomenys, kurie negali būti patvirtinti rašytiniais įrodymais, vertinami pagal minėto Įstatymo 83 straipsnį:

83 straipsnis. Įrodinėjimo priemonių leistinumas.

1. Kai nagrinėjant prieglobsčio prašytojo prašymą suteikti prieglobstį nustatoma, jog su jo statuso nustatymu susiję duomenys, nepaisant prieglobsčio prašytojo nuoširdžių pastangų, negali būti patvirtinti rašytiniais įrodymais, šie duomenys vertinami prieglobsčio prašytojo naudai ir prašymas suteikti prieglobstį laikomas pagrįstu, jei prieglobsčio prašytojo paaiškinimai iš esmės neprieštarangi bei nuoseklūs ir neprieštarauja visuotinai žinomiems faktams.

2. Šio straipsnio 1 dalis netaikoma ir duomenys, kurie negali būti patvirtinti rašytiniais įrodymais, atmetami, jei prieglobsčio prašytojo prašymo nagrinėjimo metu prieglobsčio prašytojas klaidina tyrimą, savo veiksmais ar neveikimu jį vilkina, bando sukčiauti arba nustatomi prieštaravimai tarp prieglobsčio prašytojo nurodytų faktų, turinčių

⁷ EMT NIC yra prašomi atnaujinti informaciją, kuri buvo pateikta rengiant palyginamąją studiją apie nelydimus nepilnamečius (2010). EMT apibendrinamoji ataskaita, taip pat 22 valstybių (narių) ataskaitos, kurios yra pagrindas apibendrinančiajai ataskaitai, yra prieinamos adresu:
<http://emn.sarenet.es/Downloads/prepareShowFiles.do?directoryID=115>.

esminę įtaką prieglobsčiui suteikti.

Amžiaus nustatymo tyrimo išlaidas padengia užsienietis, išskyrus prieglobsčio prašytojus, kurių tyrimo išlaidas apmoka Lietuvos Respublika. Lietuvos Respublikoje, kai yra pagrįstų abejonių dėl asmens amžiaus, tokių tyrimų atlieka Valstybinė teismo medicinos tarnyba prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos. Šios tarnybos specialistai pateikia Migracijos departamentui prie VRM išvadą, kurioje aprašomi tyrimo duomenys bei nustatoma, kokio amžiaus yra užsienietis. Išvadoje nurodoma, kad užsieniečio apžiūros ir jo galūnių sąnarių rentgeno nuotraukų duomenimis, atsižvelgiant į rasines ir lytines ypatybes bei klimatinės gyvenimo sąlygas, nustatoma, kad asmens biologinis amžius yra nuo (pvz., 19).

- Užsieniečių, kurių prašymai suteikti tarptautinę apsaugą buvo atmesti, išsiuntimo atveju:

Tos pačios procedūros kaip ir prieglobsčio prašytojų atveju.

iii) Pirštų atspaudų tikrinimą, siekiant palyginti juos su duomenimis nacionalinėje ir Europos duomenų bazėse

Nacionalinė duomenų bazė

- Tarptautinės apsaugos prašytojų atveju:

Taip (privaloma asmenims nuo 14 metų). Užsieniečių, kurie pateikia prašymą suteikti prieglobstį Lietuvos Respublikoje, pirštų atspaudai yra tikrinami/lyginami nacionalinėje duomenų bazėje su turimais duomenimis apie asmenis, kuriems pradėti tyrimai dėl nusikaltimų pagal baudžiamąsias bylas arba kurie jau yra nuteisti. Šiuos patikrinimus atlieka ir duomenų bazę administruoja Lietuvos policijos Kriminalistinių tyrimų centras.

- Užsieniečių, kurių prašymai suteikti tarptautinę apsaugą buvo atmesti, išsiuntimo atveju:

Ne. Pirštų atspaudų tikrinimas nacionalinėje duomenų bazėje yra atliekamas, kai užsienietis pateikia prašymą suteikti prieglobstį. Papildomai užsieniečio pirštų atspaudai, kuomet priimamas sprendimas tokį asmenį išsiųsti, nėra tikrinami.

Europos duomenų bazės

- Tarptautinės apsaugos prašytojų atveju:

Taip (privaloma asmenims nuo 14 metų). Pirštų atspaudai tikrinami EURODAC informacinėje pirštų atspaudų sistemoje. Nacionalinis padalinys, įkurtas Lietuvos policijos Kriminalistinių tyrimų centre, atsakymą dėl prieglobsčio prašytojo įregistravimo EURODAC sistemoje ir pirštų atspaudų sulyginimo rezultatą persiunčia Migracijos departamentui prie VRM.

- Užsieniečių, kurių prašymai suteikti tarptautinę apsaugą buvo atmesti, išsiuntimo atveju:

Ne. EURODAC informacinėje pirštų atspaudų sistemoje patikrinimas atliekamas tuomet, kai tik pateikiamas prašymas suteikti prieglobstį Lietuvos

Respublikoje. Papildomas patikrinimas, kuomet priimamas sprendimas užsieniečių išsiųsti, nėra atliekamas.

iv) Nuotraukų tikrinimą, siekiant palyginti jas su duomenimis nacionalinėje ir Europos duomenų bazėse

Nacionalinė duomenų bazė

➤ Tarptautinės apsaugos prašytojų atveju:

Šiuo metu visi duomenys apie prieglobsčio prašytoją yra kaupiami Užsieniečių registre, kuriame yra galimybė talpinti ir prieglobsčio prašytojo nuotrauką. Tačiau dėl tam tikrų techninių problemų šiuo metu nuotraukos nėra talpinamos į minėtą registrą ir todėl nėra galimybės jų lyginti. Artimiausiu metu darbai, susiję su Užsieniečių registro tobulinimu ir visų techninių nesklandumų pašalinimu, turi būti atlikti ir turėtų atsirasti galimybė talpinti prieglobsčio prašytojo nuotrauką prie visų kitų asmens duomenų ir ją lyginti.

➤ Užsieniečių, kurių prašymai suteikti tarptautinę apsaugą buvo atmesti, išsiuntimo atveju:

Ta pati situacija kaip ir prieglobsčio prašytojų atveju.

Europos duomenų bazės

➤ Tarptautinės apsaugos prašytojų atveju:

Ne, nuotraukos nėra tikrinamos.

➤ Užsieniečių, kurių prašymai suteikti tarptautinę apsaugą buvo atmesti, išsiuntimo atveju:

Ne, nuotraukos nėra tikrinamos.

v) Akių rainelės skenavimą, siekiant palyginti duomenis nacionalinėje ir Europos duomenų bazėse

Nacionalinė duomenų bazė

➤ Tarptautinės apsaugos prašytojų atveju:

Ne, tokia praktika nėra taikoma.

➤ Prašytojų, kurių prašymai suteikti tarptautinę apsaugą buvo atmesti, išsiuntimo atveju:

Ne, tokia praktika nėra taikoma.

Europos duomenų bazės

➤ Tarptautinės apsaugos prašytojų atveju:

Ne, tokia praktika nėra taikoma.

➤ Užsieniečių, kurių prašymai suteikti tarptautinę apsaugą buvo atmesti, išsiuntimo atveju:

Ne, tokia praktika nėra taikoma.

vi) DNR tyrimą

➤ Tarptautinės apsaugos prašytojų atveju:

Taip (pagal poreikį). Lietuvos Respublikos įstatymo 122 str. yra įtvirtintos nuostatos, susijusios su DNR testo atlikimu:

Jeigu užsienietis prašo išduoti leidimą gyventi, siekdamas gyventi su šeima arba gauti prieglobstį, Migracijos departamentas gali įpareigoti užsienietį ir asmenį, su kuriuo užsienietį sieja giminystės ryšiai, atlikti DNR testą, kad būtų patvirtintas giminystės ryšys. Atlikti DNR testą gali būti prašoma tik tuo atveju, kai užsienietis negali įrodyti turimo giminystės ryšio kitaip. DNR testo atlikimo išlaidas padengia užsienietis, išskyrus prieglobsčio prašytojus, kurių DNR testo atlikimo išlaidas apmoka Lietuvos Respublika.

Lietuvos Respublikoje DNR tyrimą atlieka Lietuvos policijos Kriminalistinių tyrimų centras, tačiau praktikoje tyrimų, susijusių su prieglobsčio prašytojais, dar nebuvo atlikta.

➤ Užsieniečių, kurių prašymai suteikti tarptautinę apsaugą buvo atmesti, išsiuntimo atveju:

Ta pati procedūra kaip ir prieglobsčio prašytojų atveju.

vii) Apklausa, siekiant išsiaiškinti tikėtiną kilmės valstybę ir (arba) regioną (arba kitus tapatybės elementus, tokius kaip tikėjimas ir etninė priklausomybė)⁸

➤ Tarptautinės apsaugos prašytojų atveju:

Taip (privaloma). 2004 m. lapkričio 15 d. Vidaus reikalų ministro įsakymu Nr. IV-361 buvo patvirtintas Užsieniečių prašymų suteikti prieglobstį nagrinėjimo, sprendimų priėmimo ir jų vykdymo tvarkos aprašas. Tvarkos apraše nustatyti pareigūnų, priimančių prašymus suteikti prieglobstį, pirminiai veiksmai, tarp kurių nustatyta, kad turi būti atliekama prieglobsčio prašytojo asmens ir jo daiktų apžiūra bei pirminė prieglobsčio prašytojo apklausa pagal apklausos protokolo formą. Šios apklausos tikslas - surinkti duomenis apie prieglobsčio prašytoją bei kartu atvykusius šeimos narius, atvykimo į Lietuvos Respubliką maršrutą, duomenis, susijusius su ES valstybės narės, atsakingos už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymu, taip pat išsiaiškinti prieglobsčio prašymo pateikimo motyvus bei prieglobsčio prašytojo padėtį trečiosiose valstybėse.

Pareigūnai pagal turimus asmens tapatybę patvirtinančius ir kitus dokumentus nustato prieglobsčio prašytojo tapatybę bei kelionės maršrutą. Jeigu prieglobsčio prašytojas neturi jokių asmens tapatybę patvirtinančių dokumentų, jo tapatybę ir kelionės maršrutą nustatomi vidaus reikalų ministro nustatyta tvarka Užsieniečių registracijos centre. Nustačius asmens tapatybę, apie tai nedelsiant informuojamas Migracijos departamentas. Jeigu

⁸ Tai priklauso nuo valstybės (narės) tapatybės apibrėžimo, kuris naudojamas taikant procedūras, minimas šioje studijoje. Žiūrėti 2.1. skyrių.

prieglobsčio prašytojas neturi jokių asmens tapatybę patvirtinančių dokumentų, tai jo asmens duomenys įrašomi iš jo žodžių ir prašymo nagrinėjimo metu visuose sprendimuose ir išduodamuose dokumentuose jo vardas, pavardė, pilietybė ir gimimo metai įrašomi pagal jo pateiktą informaciją, jeigu prašymo nagrinėjimo metu negaunami papildomi dokumentai ir/ar informacija apie jo asmens duomenis. Jeigu užsienietis neturi jokių asmens tapatybę patvirtinančių dokumentų arba turimi dokumentai nepatvirtina asmens tapatybės (suklastoti dokumentai, pateikti kito asmens dokumentai ir pan.), tai pirminės apklausos metu pateikiami klausimai taip pat padeda nustatyti užsieniečio asmens tapatybę.

Apklausos metu turi būti išsiaiškinti šie duomenys apie asmenį: vardas, pavardė, tėvo vardas, pilietybė, tautybė, etninė priklausomybė, klanas, išpažįstama religija, lytis, gimimo data ir vieta, paskutinės gyvenamosios vietos adresas. Taip pat užduodami klausimai, susiję su kilmės valstybe: valstybės sostinė, pagrindiniai miestai (išsidėstymas, atstumai tarp jų), valstybės, su kuriomis ribojasi kilmės valstybė, didžiausi valstybės ežerai ir upės, reljefo ypatumai (kalnai, lygumos ir kt.), pagrindiniai regiono keliai, gyvenamosios vietos detalus apibūdinimas, valstybės nacionaliniai simboliai, valiuta, valstybės vadovų pavardės ir kt. Apklausos metu aiškinamasi apie asmens šeiminių padėčių, santuokos sudarymo (nutraukimo) datą ir vietą, tėvo ir motinos vardą, pavardę, gimimo datą ir vietą, asmens išsilavinimą, profesiją, paskutines darbo vietas, gimtąją kalbą ir kokias moka kitas kalbas.

Apklausiant užsienietį išsamiai aiškinamasi, jeigu asmuo neturi asmens dokumentų, tai kokios yra jų neturėjimo priežastys. Jeigu užsienietis turi asmens dokumentus, tai apklausos metu turi patvirtinti, ar jie yra tikri. Jeigu turimi asmens dokumentai netikri, tai turi pranešti apie jų įsigijimo būdą ir aplinkybes (kas pagamino, kada, kur, iš ko gavo, kiek mokėjo), apie asmenis, galinčius patvirtinti užsieniečio asmens tapatybę ir pilietybę, jų vardą, pavardę, gimimo datą, gyvenamąją vietą ir telefoną.

Taip pat klausiama kokių būdu ir maršrutu atvyko iki Lietuvos Respublikos, kaip kirto valstybės sieną, kokia sienos kirtimo vieta, vietovės apibūdinimas (upė, miškas, pelkė, valstybės sienos ženklai ir kiti požymiai), ar atvyko su grupe žmonių (žmonių skaičius), ar individualiai, kas vadovavo, kokia kalba kalbėjo, kaip susipažino su vedliu, jo išvaizda, elgesys, kokiomis papildomomis priemonėmis naudojosi (telefonai, žibintuvėliai, automobilis ir kt.), kokiomis nakvynės vietomis pasienyje naudojosi, kiek laiko ten praleido, kokios kelionės išlaidos (kiek, kam, kada mokėjo), ar kreipėsi užsienio valstybėse dėl prieglobsčio (kokiose valstybėse, į kokią organizaciją, kada ir koks sprendimas buvo priimtas), ar yra atvykusių kartu šeimos narių, užsienio valstybėse gyvenantys šeimos nariai, Lietuvos Respublikoje gyvenantys giminaičiai, ar turi pažįstamų, kitų kontaktų Lietuvos Respublikoje.

Be to, kiekvienas suaugęs raštingas prieglobsčio prašytojas turi užpildyti prieglobsčio prašytojo anketą (galima pildyti gimtąja kalba, arba kalba, kuria geriausiai moka), kurioje kai kurie klausimai, susiję su asmens tapatybės nustatymu, dokumentų turėjimu ir pan., kartojami. Pateikti pirminės apklausos duomenys ir informacija užpildant anketą, yra sulyginami ir vertinami atliekant procedūras, susijusias su asmens tapatybės nustatymu.

➤ Užsieniečių, kurių prašymai suteikti tarptautinę apsaugą buvo atmesti,

išsiuntimo atveju:

Taip. Papildomai, jeigu prieglobsčio procedūros metu tiksliai nėra nustatyta asmens tapatybė, kuri būtų patvirtinta dokumentais, bei priimamas sprendimas nesuteikti prieglobsčio Lietuvoje ir tokį asmenį išsiųsti, įsigaliojus minėtam sprendimui (jame nurodoma, į kurią valstybę užsienietis turi būti išsiųstas), Užsieniečių registracijos centro arba teritorinės policijos įstaigos pareigūnai, kurie vykdo tokį sprendimą, papildomai atlieka išsiunčiamo asmens apklausą tam, kad būtų gauti grįžimo dokumentai. Išsiunčiamas asmuo turi taip pat užpildyti nustatytos formos anketas dėl grįžimo dokumentų gavimo, kurios siunčiamos tokio asmens kilmės valstybės diplomatinėms atstovybėms ar konsulinėms įstaigoms.

viii) Kitus susijusius metodus (prašome aprašyti, pvz., bendradarbiavimo ar ryšių su trečiosiomis šalimis pobūdį)

➤ Tarptautinės apsaugos prašytojų atveju:

Migracijos departamentas prie VRM bendradarbiauja su kitomis Europos Sąjungos valstybių narių kompetentingomis institucijomis, o būtent su Dublino reglamentą įgyvendinančiais padaliniais, kai nustatoma valstybė narė, atsakinga už prašymo suteikti prieglobstį nagrinėjimą. Už prieglobsčio prašymo, pateikto ES valstybių narių teritorijoje, nagrinėjimą gali būti atsakinga tik viena ES valstybė narė. Migracijos departamentas, gavęs prieglobsčio prašymą ir su juo susijusius dokumentus, atsižvelgdamas į atsakymą, gautą iš EURODAC sistemos, prieglobsčio prašytojo pateiktus duomenis, asmens tapatybės, kelionės ir kitus dokumentus, nustato, ar yra pagrindas taikyti Dublino reglamento nuostatas. Atlikdamas tyrimą, Migracijos departamentas, remdamasis tiesioginiais ir netiesioginiais įrodymais, užpildo nustatytos formos paklausimą kitai valstybei narei, kuri galėtų būti atsakinga už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą. Migracijos departamentas ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo prieglobsčio prašymo pateikimo, susisieikia su nustatytos atsakingos ES valstybės narės kompetentinga institucija dėl atsakomybės už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą perėmimo. Šiam tikslui Migracijos departamentas persiunčia paklausimus DubliNet sistema, atsakymus iš valstybių narių taip pat gauna šios sistemos pagalba. Šio bendradarbiavimo dėka užkertamas kelias prieglobsčio prašytojams piktnaudžiauti prieglobsčio suteikimo procedūra ir šių procedūrų pagalba gali būti nustatyta tikra prieglobsčio prašytojo asmens tapatybė, kai toks asmuo neturi, pametė, buvo pavogti ar kitais atvejais dingę jo asmens dokumentai

➤ Užsieniečių, kurių prašymai suteikti tarptautinę apsaugą buvo atmesti, išsiuntimo atveju:

Netaikoma.

Jei įmanoma, trumpai pagrįskite ankščiau paminėto (-u) jūsų valstybėje (narėje) naudojamo (-u) metodo (-u) taikymą, pvz., kodėl pasirenkamas tam tikras (-i) metodas (-ai), o ne kitas (-i); ar egzistuoja taikomų metodų hierarchija arba tvarka; nurodykite, ar vykdomi tyrimai, siekiant įrodyti konkretaus metodo patikimumą.

Valstybės institucijos ar įstaigos, kuriai pateiktas užsieniečio prašymas suteikti

prieglobstį, įgaliotas valstybės tarnautojas privalo apklausti prieglobsčio prašytoją, paimti jo pirštų antspaudus bei jį nufotografuoti. Šią pareigą nustato įstatymo Dėl užsieniečių teisinės padėties 69 straipsnio 1 punktą. To paties įstatymo 122 ir 123 straipsniai nurodo, kad DNR testas ir amžiaus nustatymo tyrimas gali būti atliekami esant poreikiui.

3 skyrius

Sprendimų priėmimo procesas

(Valstybės (narės) atsakymas: apimtis negali viršyti 3 psl.)

Apibendrinamojoje ataskaitoje bus aprašyta, kaip yra derinami skirtingi metodai siekiant nustatyti tapatybę ir kaip pastangų nustatyti tapatybę rezultatai yra vėliau panaudojami priimant sprendimus dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir dėl išsiuntimo. Kiek įmanoma, Apibendrinamojoje ataskaitoje bus išnagrinėti valstybių (narių) bendri bruožai ir skirtumai tarp jų.

3.1 Skirtingų tapatybės nustatymo metodų statusas ir svoris

Kaip yra priimami sprendimai dėl tapatybės nustatymo remiantis informacija, surinkta taikant 2 skyriuje aprašytus metodus? Pavyzdžiui, ar kai kuriems metodams yra suteikiamas didesnis svoris jų patikimumo atžvilgiu, nei kitiems; ar turi būti išlaikytas nuoseklumas vertinant kai kurių metodų taikymo rezultatus? Trumpai aprašykite, ar rezultatams, gautiems taikant skirtingus metodus, yra suteikiamas skirtingas statusas ir (arba) skirtingas svoris, ir ar tai yra įtvirtinta teisės aktuose, politikos ar patirties gairėse.⁹

Asmens tapatybei nustatyti gali būti naudojami įvairūs metodai bei jų kombinacijos, pvz., išsamios ir detalios apklausos atlikimas, amžiaus nustatymo tyrimas ir pirštų atspaudų lyginimas. Kiekvienas metodas yra svarbus ir atliekamas atsižvelgiant į prieglobsčio prašytojo pateiktą informaciją, ar jis turi kokių nors dokumentų, ar tie dokumentai originalūs, ar yra tik jų kopijos.

Visi naudojami metodai yra nustatyti Lietuvos Respublikos teisės aktuose, tačiau jų taikymą ir reikalingumą praktikoje dažniausiai nustato pareigūnas ar valstybės tarnautojas, kuris tiesiogiai dirba su prieglobsčio prašytoju, atlieka jo apklausą, gauna iš jo informaciją ir dokumentus, nagrinėja visus gautus dokumentus, vertina juos ir teikia išvadą dėl sprendimo priėmimo. Vertinant visą informaciją, susijusią su prieglobsčio prašytoju, skirtingų metodų naudojimas padeda darbuotojams, dirbantiems prieglobsčio srityje, visapusiškai ir nuodugniai įvertinti visus pateikto prašymo motyvus, jo patikimumą ir priimti sprendimą tokio asmens atžvilgiu.

⁹ Valstybių (narių) praktika, susijusi su tarptautinės apsaugos suteikimu, kuomet prašytojai negali pateikti patikimų prašytojo tapatybę patvirtinančių dokumentų, gali skirtis ne tik taikomais metodais, kuriuos valstybė (narė) gali ar privalo naudoti, tačiau ir kai kuriems metodams suteikiamu svoriu, todėl tikslas yra išryškinti skirtumas tarp valstybių (narių), jeigu tokie egzistuoja.

Ar yra naudojama gradavimo sistema arba spektras, kurio paskirtis – nurodyti tapatybės nustatymo patikimumo laipsnį (pvz., “nepatvirtinta dokumentais”, “pakankamai patikimai patvirtinta”, “nustatyta remiantis prašytojo žodžiais jo naudai”, “visapusiškai patvirtinta dokumentais ir patikrinta”)? Jei taip, aprašykite tokią sistemą.

Lietuvoje tokios nustatytos gradavimo sistemos nėra.

Vertinant tapatybės/pilietybės nustatymo patikimumo laipsnį, kiekvienas atvejis nagrinėjamas individualiai, atsižvelgiant į visų pateiktų dokumentų, informacijos apklausos metu, užpildytų nustatytos formos anketų ir kt., visumą. Tokios procedūros metu surašoma motyvuota išvada, kurioje išvardijami visi duomenys, pateikti prieglobsčio prašytojo, visa informacija, surinkta tyrimo metu, bei įvertinus prieglobsčio prašytojo patikimumo laipsnį, teikiami pasiūlymai sprendimams priimti. Tokio tyrimo metu naudojamas ir įrodinėjimo priemonių leistinumumo (benefit of doubt) principas, kuris įtvirtintas Lietuvos Respublikos įstatymo Dėl užsieniečių teisinės padėties 83 straipsnyje.

Jeigu priimamas sprendimas suteikti prieglobstį, tuomet tapatybė dokumentuose nurodoma pagal surinktą informaciją ir užsieniečio žodžius. Jeigu pilietybės nepavyksta nustatyti (nors priimtas sprendimas suteikti prieglobstį) – tuomet dokumentuose įrašoma, kad asmuo yra be pilietybės.

Ar numatoma taikyti kokias nors priemones, susijusias su gradavimo sistemos sukūrimu ar jos tolimesne plėtra? Jei taip, aprašykite šias priemones.

Nėra numatyta.

3.2 Sprendimai, priimami kompetentingu instituciju, remiantis tapatybės nustatymo rezultatais

3.2.1 Nagrinėjant prašymus suteikti tarptautinę apsaugą

Kokius sprendimus gali priimti kompetentingos institucijos tais atvejais, kai tapatybė yra nustatyta (net jei ji yra nustatyta tik iš dalies), siekiant pagrįsti galutinį sprendimą? Pavyzdžiui, ar tapatybės nustatymas turi įtakos priimant rekomendaciją dėl tarptautinės apsaugos suteikimo, atsisakymo suteikti tarptautinę apsaugą, sprendimo priėmimo sustabdymo?

Sprendimai dėl prieglobsčio suteikimo/nesuteikimo priimami atsižvelgiant į visų dokumentų, informacijos, ataskaitų apie padėtį kilmės valstybėje, surinktų prieglobsčio prašymo nagrinėjimo metu, visumą. Kiekviena prieglobsčio prašytojo byla nagrinėjama labai detalai ir individualiai ir tik po išsamaus tyrimo gali būti priimtas sprendimas. Tik tas faktas, kad asmens tapatybės ar pilietybės neįmanoma patvirtinti patikimais dokumentais, nėra pagrindas nesuteikti tarptautinės apsaugos tokiam asmeniui ir priimti sprendimą dėl jo išsiuntimo iš Lietuvos Respublikos. Lietuvos Respublikoje nėra teisinės bazės ir praktikos, kad sprendimo priėmimas gali būti atidėtas.

Kaip svarbu yra nustatyti tapatybę lyginant su kitais veiksniais, taikomais priimant galutinį sprendimą? Pavyzdžiui, jei tapatybės neįmanoma nustatyti, ar tai de facto

lema sprendimą atmesti prašymą? Ar tam tikrais atvejais kitiems veiksniams, tokiems kaip lytis, spėjama kilmės valstybė, yra suteikiamas didesnis svoris, nei tapatybės nustatymui?

Kaip ir buvo paminėta aukščiau pateiktame atsakyme, tas faktas, kad asmens tapatybės ar pilietybės neįmanoma patvirtinti patikimais dokumentais, nėra pagrindas nesuteikti tarptautinės apsaugos tokiam asmeniui ir priimti sprendimą dėl jo išsiuntimo iš Lietuvos Respublikos. Sprendimai dėl prieglobsčio suteikimo/nesuteikimo priimami atsižvelgiant į visų dokumentų, informacijos visumą.

3.2.2 Išsiunčiant į kilmės valstybę

Kokius sprendimus gali priimti kompetentingos institucijos tais atvejais, kai tapatybė yra nustatyta (net jei ji yra nustatyta tik iš dalies), siekiant pagrįsti galutinį sprendimą? Pavyzdžiui, ar tapatybės nustatymo rezultatas turi įtakos priimant rekomendaciją dėl išsiuntimo sustabdymo?

Jeigu prieglobsčio prašymas yra atmetamas ir priimamas sprendimas išsiųsti, tačiau neįmanoma patvirtinti asmens tapatybės, pilietybės ar nebuvo gauti grįžimo dokumentai, tuomet išsiuntimo vykdymas yra sustabdomas, o atsakingi darbuotojai toliau dirba, kad būtų išsiaiškinta reikiama informacija (vyksta susirašinėjimas su konsulinėmis įstaigomis per Užsienio reikalų ministeriją). Jeigu po 1 metų tapatybė nėra nustatoma ir nėra gaunami grįžimo dokumentai, tuomet priimamas sprendimas dėl leidimo laikinai gyventi išdavimo vieneriems metams.

Jeigu per tuos metus grįžimo dokumentai yra gaunami, tuomet išsiuntimo sprendimas turi būti įvykdytas nedelsiant. Jeigu grįžimo dokumentai vis dėlto nėra gaunami – tuomet leidimas laikinai gyventi yra pratęsiamas dar vieneriems metams.

Išsiuntimo įgyvendinimo metu, kai gaunami grįžimo dokumentai į kilmės valstybę, yra tokių atvejų, kuomet asmens tapatybė nepasitvirtina ir tik kilmės valstybės atsakingų institucijų pagalba nustatomi tikrieji asmens duomenys, pagal kuriuos ir išduodami grįžimo į kilmės valstybę dokumentai:

Metai	Prieglobsčio prašytojai neturintys asmens tapatybę patvirtinančių dokumentų	Išsiunčiant keičiami asmens duomenys pagal grįžimo dokumentą	%
2009	212	4	2
2010	135	10	7
2011	256	7	3

Ar tapatybės nustatymo vykdant tarptautinės apsaugos suteikimo procedūrą rezultatai gali būti panaudoti rengiant išsiuntimo procedūrą?

Taip.

Jeigu taip, prašome aprašyti papildomas priemones, kurių gali tekti imtis tam, kad priimančiosios valstybės kompetentingos institucijos būtų pasiruošusios priimti išsiunčiamą užsieniečių.

Atsakingi pareigūnai, vykdančys sprendimą išsiųsti, turi kreiptis į kilmės valstybę dėl grįžimo dokumentų.

Jeigu ne, prašome aprašyti, kurių priemonių gali tekti imtis tam, kad priimančiosios valstybės kompetentingos institucijos būtų pasiruošusios priimti išsiunčiamą užsieniečių.

Netaikoma Lietuvos atveju.

4 skyrius

Išvados

(Valstybės (narės) atsakymas: apimtis negali viršyti 2 psl.)

Apibendrinamojoje ataskaitoje bus aprašyti pagrindiniai Studijoje nustatyti faktai ir pateiktos nacionalinio ir ES lygmens politikos formuotojams aktualios išvados.

Atsižvelgiant į šios Studijos-klausimyno uždavinius, kokias išvadas galima daryti nustatytų faktų pagrindu? Kokia yra nustatytų faktų svarba (nacionalinio ir (arba) ES lygmens) politikos formuotojams?

- 1. Apie 50% prieglobsčio prašytojų į Lietuvos Respubliką atvyksta be asmens dokumentų, kurie gali patvirtinti jų asmens tapatybę. Tai reiškia, kad darbuotojai, atsakingi už tokių užsieniečių teisinę padėtį Lietuvoje, susiduria su problema, kuomet nėra pakankamai patikimų dokumentų ar įrodymų, leidžiančių nustatyti asmens tapatybę. Tačiau Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatos, jų praktinis įgyvendinimas, įvairių metodų taikymas bei bendradarbiavimas tarp institucijų ir valstybių leidžia atsakingoms institucijoms pakankamai efektyviai spręsti iškilusias problemas ir spręsti tokių užsieniečių teisinę padėtį.*
- 2. Visus prašymus suteikti prieglobstį Lietuvos Respublikoje nagrinėja ir sprendimus priima centrinė institucija – Migracijos departamentas prie VRM. Kai nesuteikiamas prieglobstis Lietuvos Respublikoje, tokio asmens grąžinimo ar išsiuntimo į kilmės valstybę klausimą taip pat sprendžia Migracijos departamentas, o išsiuntimo sprendimus vykdo Valstybės sienos apsaugos tarnybos padaliniai, dažniausiai Užsieniečių registracijos centras, arba Policijos departamentas.*
- 3. Tapatybei nustatyti Lietuvoje naudojami šie metodai: pirštų antspaudų paėmimas ir tikrinimas, nuotraukos bei interviu/apklausa. DNR, amžiaus nustatymo testai bei kalbos analizė gali būti naudojami pagal poreikį. Tapatybės nustatymo metu dažniausiai taikomos kelių metodų kombinacijos.*
- 4. Lietuvoje nėra nustatytos gradavimo sistemos, skirtos įvertinti asmens tapatybės/pilietybės nustatymo patikimumo laipsnį (tapatybė/pilietybė arba nustatoma, arba ne).*
- 5. Visa informacija ir statistika apie užsieniečius yra kaupiama Užsieniečių registre, tačiau dėl techninių kliūčių kol kas nėra galimybės talpinti prieglobsčio prašytojų nuotraukų. Ekspertai nurodo, jog būtina tobulinti Užsieniečių registrą, kad atsirastų galimybė talpinti kuo išsamesnę informaciją apie užsieniečius.*
- 6. Valstybės tarnautojai, kurie dalyvauja užsieniečių tapatybės/pilietybės nustatymo procese, nurodo, jog yra poreikis organizuoti mokymus ir susipažinti su kitų valstybių gerąja praktika sprendžiant tapatybės nustatymo klausimus.*